

Medjunarodna Konferencija o samostalnom životu

Vašington, D.C.
21-25 septembar, 1999

Analiza medjunarodnog nastanka i toka samostalnog života

Uvod

Ovaj medjunarodni istorijat je nastao na osnovu uvida u literature o samostalnom životu i istraživanjima Anne Finger, koja je 1999 radila u Svjetskom Institutu za invalidnost i organizaciji Rehabilitation International. Njen rad je dopunjen priložima preko 110 lidera invalidskog pokreta koji su učestvovali u Konferenciji o samostalnom životu u Vašingtonu, kao i priložima koje su napisali Barbara Duncan iz organizacije Rehabilitation International, Kathy Martinez, Marc Behrendt i Bruce Curtis iz Svjetskog Instituta za invalidnost.

Nadamo se da će ovaj istorijat poslužiti kao istraživačko sredstvo u budućnosti. Ova analiza je, svakako, neformalna, kreirana tako da skrene pažnju na dva fenomena: 1) model razvoja koji sugerise preduslove za specifičan pokret samostalnog života u različitim zemljama i 2) određene grupe aktivnosti u datim tačkama u vrijeme koje ilustruje uticaj vanjskih političkih događanja i/ili rast medjunarodne i regionalne saradnje sa medjunarodnim pokretom za samostalni život.

Samostalni život je **definisan** kao socijalni pokret, koji promovise filozofiju samoorganizovanosti, samopomoći, građanskih prava i unapredjenje kvaliteta svakodnevnog života osoba sa invaliditetom. Suprotno od medicinsko/rehabilitacionog modela, samostalni život je paradigma fokusirana na okolinske i društvene promjene a ne na prilagodjavanje osobe sa invaliditetom. U opisivanju rasta invalidskog aktivizma posljednje dekade neki koriste termin “invalidska prava” i “samostalni život” kao identične. I dok je pokret za samostalni život udružen sa pokretom za invalidska prava on može biti prepoznat iz pokreta za invalidska prava preko svoje suštinske brige za unapredjenje svakodnevnog života osoba sa invaliditetom. Pokret za invalidska prava je fokusiran na unapredjenje kvaliteta života osoba sa invaliditetom kao klase.

Kako je rastao pokret za samostalni život? Koji su ključni događaji doveli do njegovog razvoja? Kako se razvoj samostalnog života mijenjao u pojedinim državama i medju invalidskim grupacijama u različitim socijalnim i ekonomskim okolnostima?

Preduslovi

Prvi preduslov za nastanak pokreta za samostalan život je **smisao zajedništva** među osobama sa invaliditetom. To proizlazi iz razmjene iskustava u bolnicama i rehabilitacionim centrima ili kao rezultat događaja koji su doveli do invaliditeta ljudi – kao što su dječja paraliza ili ratovi. Škole za osobe sa oštećenim vidom ili sluhom su važne rane institucije koje su promovisale smisao zajedničkog identiteta i zajedništva.

U industrijskim zemljama, jedan od prvih preduslova osnivanja samostalnog života je obezbjeđenje beneficija i servisa za osobe sa invaliditetom – kao što su prihodi, rehabilitacija, obrazovanje i stvaranje vladinih organizacija koje se bave invaliditetom iako često u pokroviteljskom smislu.

U Americi, skromne beneficije i servisi se uvode nakon II Svjetskog rata i proširile su se na oboljele od dječje paralize u kasnim četrdesetim i ranim pedesetim godinama dvadesetog vijeka. Kao rezultat II Svjetskog rata i Vijetnamskog rata, dolazi do važne kulturne predstave osoba sa invaliditetom u filmovima poput - *Najbolje godine našeg života* i *Povratak ratnika*. Generalno, evropska nacija ima dužu tradiciju socijalnog staranja, ustanovljenu nakon I Svjetskog rata, iako su mnoge osobe sa invaliditetom smještene u institucije “kako bi rekli – za njihovo dobro”. Osnovne usluge su omogućavale osobama sa invaliditetom neke mjere autonomije i dio su procesa uključivanja invalidnosti u socijalne okvire. U Latinskoj Americi, Španiji i Portugalu, Africi i Aziji takvi koraci se primjećuju oko 1960.godine. U siromašnim zemljama, uslijed nedostupnosti finansijskih sredstava, prihodi su rijetkost a rehabilitacione usluge dobije samo mali procenat populacije. Naravno, najvažniji dio invalidskog pokreta je proizašao iz onih koji su imali pristup rehabilitacionim centrima – Brazil i Nikaragva su dva očigledna primera.

Dominantan primjer toga je **medicinski model**: to je koncepcija invalidnosti kao nedostatka i osoba sa invaliditetom koji imaju potrebu za “izliječenjem” – ili još gore posebnim servisima kontrolisanim od strane profesionalaca. Takvi profesionalci određuju ko je osoba sa invaliditetom, koliki je taj invaliditet, koje usluge mu trebaju da bi ponovo bili “normalni,” i da li su to medicinske institucije ili ustanove za trajni smještaj.

Slijedeći važan korak je bilo osnivanje **organizacija po osnovu vrste (uzroka) invalidnosti**. Organizacije osoba oštećenog vida – koji su mogli da udju na neka nepristupačna mjesta i komuniciraju na maternjem jeziku – često su bile prve grupe koje su mogle da lobiraju za radne programe i mogućnost sticanja dohotka. U Americi, March of Dimes, koji su radili sa oboljelima od dječje paralize, su nudili dobrotvorne usluge i imenovali “javnu osobu” za te poslove; to su slijedile i mnoge druge organizacije osnovane po osnovu „dijagnoze,,. Fokus na dijagnozi je tako locirao problem na pojedincu a nije invalidnost posmatrao kao dio šire društvene strukture. Naravno, te organizacije su radile na međusobnom upoznavanju svog članstva, i mada su se više posvećivale pronalaženju lijeka, obezbjeđivale su povremeno i drugu vrstu podrške i pomoći. Jedan od značajnih doprinosa ovih organizacije samostalnog životu je što su redovno sponzorisale održavanje ljetnjih kampova, osnovanih između dva svjetska rata, gdje su se okupljale osobe sa određenom vrstom invalidnosti. Mnogi od zastupnika samostalnog života se često sjećaju prve mogućnosti mnogih osoba sa invaliditetom da odbace ulogu različitog, da razviju međusobnu podršku i smisao zajedništva.

Slijedeći značajan korak je bio početak osnivanja određenih **društvenih organizacija**: npr. organizacije koje sponzorišu **sportske** aktivnosti osoba sa invaliditetom ili klubovi gdje se oni sreću i razmjenjuju iskustva. Tokom 1948. održano je atletske takmičenje invalida veterana u kombinaciji sa Olimpijskim igrama a 1960. su održane prve zvanične Paraolimpijske igre, gdje su se srele osobe sa invaliditetom sa raznih strana svijeta. Ovakvim povezivanjem osobe sa invaliditetom počinju da komuniciraju međusobno i da otkrivaju zajedničke osobine. Interesantno je primjetiti da su u nekim zemljama pravo na osnivanje organizacija pomagale sportske grupe, umesto grupe za društvenu promjenu, pa je danas čest slučaj da su centri za samostalni život i grupe za invalidska prava proizašle iz organizacija sportista sa invaliditetom.

Naredni korak je **samoorganizovanje**: osobe sa invaliditetom osnivaju grupe za društvene promjene. Filozofija pokreta za samostalni život ističe da su organizacije za samostalni život **multi invalidske** (cross-disability), nastale na razumijevanju invalidnosti kao socijalnog, a ne medicinskog pitanja. Naravno, većina invalidskih organizacija su još uvijek organizovane po vrsti invaliditeta. Koncept **Podrške medju invalidima** (peer support) – zasniva se na ideji da su osobe sa invaliditetom najbolji “ekspert” u polju invalidnosti i da su kamen temeljac pokreta za samostalni život. **Deinstitucionalizacija i pristup**, su najčešći ciljevi ovakvih organizacija.

U Francuskoj je 1962. osnovana Grupa za integraciju osoba sa fizičkim invaliditetom – grupa studenata koji su željeli da govore u svoje ime i kreiraju servise koji su im potrebni. U Americi je 1972. osnovan Centar za samostalni život u Berkliju – najpoznatiji primjer osnivanja grupe osoba sa invaliditetom, koji su kasnije slijedili u Hjustonu i Sent Luisu. Britanski Savjet Organizacija osoba sa invaliditetom iz 1981 je organizacija koja okuplja grupe koje su osnovale i vode ih osobe sa invaliditetom. U Latinskoj Americi su takve organizacije nastajale u periodu 1975-1980; u Kanadi i Njemačkoj se centri za samostalni život osnivaju ranih osamdesetih, a u Irskoj, Austriji i Holandiji u ranim devedesetim. U Južnoj Africi je kasnih sedamdesetih osnovana Organizacija paraplegičara u Sovetu a 1987. je osnovana Nacionalna Unija osoba sa invaliditetom Ugande.

Pojava socijalnog modela

Istovremeno sa nastankom organizacija i multiinvalidskih grupa, počinje važan zaokret u konceptu invalidnosti: *medicinski model* ustupa mjesto *socijalnom modelu*. Invalidnost se više ne posmatra kao problem pojedinca kojeg treba liječiti, kako bi se uklopio u društveni poredak. Napušta se potreba da se mijenja pojedinac; fokus je na društvenoj promjeni. Kreacija simbola za pristupačnost od strane Rehabilitation International 1969. je univerzalni znak kojeg osobe sa invaliditetom širom sveta vide kao mogućnost arhitektonskih promjena i zahtjeva za njihovom primjenom.

Kao rezultat takvih organizacija, osobe sa invaliditetom počinju da rade na **zakonodavnim promjenama sa svojim vladama i na nivou UN**. Neka zakonodavstva su orijentisana specifično na prava osoba sa invaliditetom (npr. obezbjedjivanje antidiskriminacije pri zapošljavanju, obezbjedjivanje pristupačnog stanovanja i obrazovanja) a druge pravne promjene se odnose na obezbjedjivanje servisa personalnih asistenata, pristupačnog transporta, ekonomske podrške centrima za samostalni život. UN Deklaracija o pravima osoba sa mentalnom retardacijom iz 1971. – nastale na osnovu Deklaracije o ljudskim pravima iz 1948. – po prvi put govori o pravima osoba sa invaliditetom u okviru ljudskih prava, kao i kasnija Deklaracija o pravima osoba sa invaliditetom iz 1975. Fokus na invalidnosti se pored prevencije i rehabilitacije proširuje

na puno učešće i jednake mogućnosti. **UN Medjunarodna godina osoba sa invaliditetom 1981.** se odnosi na prava, kao samoidentifikovanu potrebu osoba sa invaliditetom. Uz Medjunarodnu Dekadu osoba sa invaliditetom ta godina igra ključnu ulogu u fokusiranju medjunarodne pažnje na invalidska pitanja. Nacionalne grupe osoba sa invaliditetom, oformljene su u mnogim zemljama, uključujući Fidži, Tajland, Sri Lanku, Ugandu, Kinu, Jamačku, Veliku Britaniju, Južnu Afriku, Brazil i Filipine, i rade na podizanju svijesti o invalidnosti. Uz značajnu podršku UN osnovana je Svjetska organizacija osoba sa invaliditetom (DPI) kao ključna organizacija u okupljanju osoba sa invaliditetom širom svijeta i povećanju vidljivosti pokreta za samostalni život.

Slijedeći blok u izgradnji samostalnog života je **formiranje multinacionalnih mreža**, preko kojih osobe sa invaliditetom razmjenjuju ideje i resurse. U Južnoj Africi, korak u tom pravcu je bilo učešće osoba sa invaliditetom bijele manjine na Kongresu Rehabilitation International-a 1980. i povratak sa filozofijom samostalnog života koji se već živio u raznim oblicima kod crnačkog stanovništva sa invaliditetom kroz borbu protiv aparthejda. U Evropi je 1990 osnovan ENIL (Evropska mreža za samostalan život) da bi lobirao u okviru Evropske Unije za servise personalne asistencije i promociju filozofije samostalnog života među političkim partijama i vladama. Mnogi evropski i američki lideri pokreta za samostalan život su putovali širom svijeta i pomogli u stvaranju pokreta u drugim zemljama. To se posebno vidi na primjeru Japana, koji je imao 20-godišnje partnerstvo sa američkim liderima samostalnog života, a sada daju podršku razvoju samostalnog života širom Azije.

Ostale regionalne aktivnosti u ovom periodu uključuju: pojavu nacionalnih multiinvalidskih organizacija u Rusiji i zemljama bivšeg Sovjetskog bloka i Istočne Evrope između 1988 i 1995. Nakon 1990. u najsiriomašnjim azijskim zemljama počinje formiranje grupa za samopomoć, kao odraz podrške u okviru Azijsko/pacifičke Dekade osoba sa invaliditetom.

Medjunarodna razmjena samostalnog života svakako nije bila jednosmjerni proces. Na primjer, osobe sa invaliditetom iz zemalja u razvoju su kritikovale cijelu ideju "samostalnosti" kao kulturološki pojam i jezički surogat, koji izražava ideje samoodredjenja i samopomoći. Ovakva perspektiva je bila od pomoći u Americi, na primjer, kada se ispitivao kulturni značaj američki zasnovanog koncepta samostalnog života za manjine i imigrantske zajednice. Pokret za samostalni život koji postoji u granicama industrijalizovanog svijeta ima težište više na sticanju dohotka i omogućavanju osnovnih pomagala kao što su kolica i proteze. Onaj drugi ima težište na razvoju servisa personalnih asistenata i teorije samostalnog života. Vjerovanje u **samoorganizovanost i pravo na samoodredjenje** ujedinjuje invalidski pokret širom svijeta uprkos socio-ekonomskim razlikama.

Legenda

- Osnivanje rehabilitacionih centara, škola, programa za stručno osposobljavanje (SR)
- Osnivanje društvenih klubova, umjetničkih grupa i sportskih organizacija (SC)
- Početak rada grupa i dobrotvornih organizacija koje se bave određenim vrstama invalidnosti (SD)
- Početak rada organizacija koje se bave svim vrstama invalidnosti (Cross-disability) (CD)
- Rezolucije i legislative o pravima osoba sa invaliditetom (DR)
- Osnivanje grupa za samostalan život i obezbjeđivanje servisa (IL)

1755 – Francuska: Charles Michel Abbe del'Epee osnovao prvu besplatnu školu za osobe oštećenog sluha u svijetu (SR)

1760 – Engeska: prva škola za osobe oštećenog sluha (SR)

1784 – Italija: prva škola za osobe oštećenog sluha (SR)

1817 – SAD: prva škola za osobe oštećenog sluha (SR)

1832 – SAD: Perkins škola za osobe oštećenog vida prihvatila je prva dva studenta (SR)

1864 – SAD: Columbus Institut (kasnije Nacionalni koledž za gluvonijeme; danas Gallaudet Univerzitet) ponudio prve stepene u obrazovanju (SR)

1868 – Švedska: Klub osoba oštećenog sluha u Stokholmu (SD)

1880 – Italija: na međunarodnom sastanku nastavnika djece oštećenog sluha, održan u Milanu, zabranjeno korišćenje gestovnog govora u učenju djece

1880 – SAD: osnovana Nacionalno udruženje osoba oštećenog sluha kao zastupnička grupa koja se borila protiv odluke sa milanskog sastanka

1887 – Portugal: osnovano Udruženje za promociju obrazovanja za osobe oštećenog vida (SR)

1901 – SAD: Nacionalna unija osoba oštećenog sluha i Unija osiguravajućeg društva kojim su rukovodile osobe oštećenog sluha, nastupa kao zastupnička grupa (SD)

1918 – SAD: Smith–Searsov Akt o profesionalnoj rehabilitaciji ustanovio je program profesionalne rehabilitacije za vojne invalide (SR)

1919 – SAD: 41 država ima neki vid radnih kompenzacija, omogućavajući određene mjere zaštite i rehabilitacije onima koji su povredjeni na radnom mjestu (SR)

1920 – Fess–Smithov Akt o profesionalnoj rehabilitaciji omogućava profesionalnu rehabilitaciju i civilnim invalidima (SR)

1920s – Norveška: osnovano Norveško udruženje osoba sa invaliditetom (CD)

1920s – Sovjetski Savez: osnovana Sveruska kooperativa osoba sa invaliditetom uz pomoć sovjetskih vlasti; 1925 osnovano Sverusko udruženje osoba oštećenog vida a 1926 Sverusko udruženje osoba oštećenog sluha, takodje uz pomoć državne vlasti. (SD,CD)

1921 – SAD: osnovana Američka Fondacija za osobe oštećenog vida (SD)

1922 – SAD: osnovane organizacije Rotary International, Easter Seal Society i Rehabilitation International

1923 – Sovjetski Savez: osnovano Sovjetski Savez osoba oštećenog vida (SD)

1927 – SAD: Warm Springs Fondacija za osobe oboljele od dječje paralize postala model rehabilitacije i programa podrške medju oboljelima (SD)

1927 – Sovjetski Savez: osnovan Sovjetski Savez osoba oštećenog sluha (SD)

1927 – Portugal: prva organizacija osoba oštećenog vida Luj Braj (SD)

1932 – Grčka: Panhelensko udruženje osoba oštećenog vida (SD)

1933 – Velika Britanija: Nacionalna Liga osoba oštećenog vida u Londonu organizovala protestni marš zbog diskriminacije u zapošljavanju (SD)

1935 – SAD: donesen Akt o socijalnoj sigurnosti kojim je osigurana novčana podrška osobama oštećenog vida i djeci sa invaliditetom; kasnije se to proširilo i na korisnike programa profesionalne rehabilitacije (SR)

1935 – SAD: osnovana Liga osoba sa fizičkim invaliditetom da bi protestovala protiv diskriminacije osoba sa invaliditetom u okviru federalnih programa pomoći (CD)

1935 – SAD: u novembru, je njujorška Liga osoba za fizičkim invaliditetom tri nedjelje protestovala ispred glavne zgrade federalne vlade protiv diskriminacije u zapošljavanju

1938 – SAD: March of Dimes osnivaju centre za tretman i prikupljaju srestva za djecu i odrasle sa posljedicama dječje paralize (SD)

1940 — SAD: osnovana Nacionalna Federacija osoba oštećenog vida (SD)

1940 — USA: osnovana Američka Federacija osoba sa fizičkim invaliditetom (CD)

1945 – Sovjetski Savez: usvojen Zakon o ratnim vojnim invalidima (SR)

1946 – SAD: osnovana Nacionalna Fondacija za mentalno zdravlje iz protesta na stanje u državnim institucijama mentalnog zdravlja; započeo pokret za deinstitucionalizaciju

1946/7 – Kenija: osnovane specijalne škole za djecu sa intelektualnim smetnjama u St. Nicholasu; u Thiki otvoren rehabilitacioni centar za veterane koji su u II Svetskom ratu izgubili vid

1948 – Velika Britanija: održana preteča Paraolimpijskih igara, prvenstveno za invalide veterane II Svetskog rata (SC)

1948 – SAD: Započeo studentski program za studente sa invaliditetom na Univerzitetu Illinois uz obezbjedjene pristupačne učionice i preijevoz (SR)

1949 – SAD: Unija za cerebralnu paralizu započinje rad s roditeljima

1950s – SAD: Osnivanje dobrotvornih organizacija, direktno ili indirektno po uzoru na March of Dimes (SD)

1950s – Norveška: Osnovana organizacija za pitanja i probleme invalidnosti (CD)

1951 – Internacionalno: u Rimu osnovana Svjetska federacija osoba oštećenog sluha

1954 – Malezija: osnovana Nacionalna Federacija škola za djecu sa oštećenim sluhom (SR)

1957 – SAD: Osnovani Little People of America (organizacija Mali ljudi) (SD)

1958 – SAD: Gini Laurie, od mnogih Amerikanaca smatrana ‘pramajkom samostalnog života’, započinje objavljivanje Toomie J. Gazette (preimenovanom 1978 u Rehabilitation Gazette) kao forum za međunarodnu razmjenu osoba sa određenim invaliditetom, posebno osoba koji koriste respiratore ili imaju posljedice dječje paralize.

1959 – Švedska: Prvi sastanak o samozastupništvu kod kognitivnih oštećenja

1960 – Italija: održane prve zvanične Paraolimpijske igre u Rimu³⁸ (SC)

1960 – Evropa: osnovana Evropska liga društava za osobe sa mentalnim oštećenjima (SD)

1960 – Skandinavija: pokret za normalizaciju uslova za osobe sa razvojnim invaliditetom (IL)

1960s – Sri Lanka: osnovana Svecijlonska unija osoba oštećenog vida (SD)

1960s – Sovjetski Savez: preko 90% invalida veterana je našlo posao u radionicama (SR)

1962 – Međunarodna liga društava osoba sa mentalnim oštećenjima (SD)

1962 – SAD: Program za studente stanovnike pri Univerzitetu Berkli u Kaliforniji (SR)

1964 – Francuska: osnovana Grupa za samostalnost osoba sa fizičkim invaliditetom (CD)

1964 – Japan: održane druge Paraolimpijske igre: učesnici iz Japana koji su živjeli u institucijama upoznali su učesnike ostalih zemalja koji su živjeli samostalno (SC)

1967 – SAS: osnovano Nacionalno pozorište za osobe oštećenog sluha (SC)

1968 – SAD: usvojen Akt o arhitektonskim preprekama, koji se odnosio na fizički pristup federalnim ustanovama (DR)

1969 – Tajland: osnovan Centar škola za djecu sa oštećenim sluhom u Alumni (SC)

1969 – Rehabilitation International Svjetski kongres ‘Simbol pristupačnosti’

1970s – Brazil: osnivanje socijalnih klubova (SC)

1970s – Estonia: osnovano Udruženje osoba oštećenog vida a potom i Udruženje osoba oštećenog sluha (SD)

1970–75 – Njemačka: osnivanje socijalnih klubova i grupa za osobe sa invaliditetom (SC)

1970s – Kanada: Koalicija provincijskih organizacija osoba sa invaliditetom (CD)

1970–72 – SAD: započinje međusobna podrška preko posebnih društveno-invalidskih klubova (IL)

1970 – SAD: osnovane zastupničke grupe Paragrad u St. Luisu i Invalidi u akciji u Njujorku (IL)

1971 – objavljeno japansko izdanje edicije Rehabilitation Gazette (CD)

1971 – Uganda: osnovano Udruženje osoba sa invaliditetom (CD)

1972 – SAD: u Hjustonu osnovana organizacija Cooperative Living (Život uz podršku) (IL)

1972 – SAD: počeo projekat berklijskog Centra za samostalni život za bostonskom Univerzitetu (IL)

1972/3 – SAD: osnovan Centar za samopomoć u Bostonu

1973 – SAD: odjeljak 504 Rehabilitation Akta zabranjuje federalnu pomoć programima koji diskriminišu osobe sa invaliditetom (DR)

1973 – Finska: započet prvi program samostalnog života i osnovana prva multiinvalidska organizacija (IL)

1973 – Finska: osnovana Federacija 6 Centara za samostalni život (IL)

1974 – Sri Lanka: osnovano Udruženje za osobe sa vizuelnim oštećenjem (SD)

1974 – Fidži: osnovano Udruženje paraplegičara (SC)

1974 – SAD: osnovana organizacija People First, za pomoć osobama sa razvojnim smetnjama (SD; IL)

1975 – SAD: osnovana američka Koalicija građana sa invaliditetom radi pomoći zastupničkom radu u ujedinjenju svih vidova invalidnosti na nacionalnom nivou (cross-disability)

1975 – SAD: Prva nacionalna konferencija o samostalnom životu, održana u Berkliju, Kalifornija (IL)

1975 – Azija: Prve dalekoistočne i južnopacifičke igre za osobe sa invaliditetom (SC)

1975 – Velika Britanija: osnovana Unija protiv segregacije osoba sa fizičkim invaliditetom

1975 – Zimbabve: grupa osoba sa invaliditetom smještenih u dom za trajni smještaj organizovala se za zastupnički rad (IL)

1975 – Zimbabve: organizovani programi za osobe sa invaliditetom, uključujući programe za selo, žene, obrazovanje i zastupnički rad (IL)

1975 – Koreja: osnovan Chung–Nip Polio Centar, uključujući i osobe sa drugim tipovima fizičkog invaliditeta (CD)

1975 – SAD: usvojen Akt o obrazovanju djece sa invaliditetom, zasnovan na pravu djece sa invaliditetom na obrazovanje (SR)

1975 – Internacionalno: UN usvojile Deklaraciju o pravima osoba sa invaliditetom

1976 – Koreja: Nacionalne omladinske igre za osobe sa invaliditetom (SC)

1976 – SAD: u Hjustonu započet program istraživanja samostalnog života (IL)

1976 – Internacionalno: UN proglasile 1981. Medjunarodnom godinom osoba sa invaliditetom (CD)

1976 – Azija: azijska Federacija osoba oštećenog sluha (SD)

1977 – Sri Lanka: Ujedinjeni front osoba sa invaliditetom (CD)

1977 – SAD: aktivisti sa invaliditetom okupirali federalne zgrade u 10 gradova da bi insistirali na primjeni prvog federalnog antidiskriminatornog zakonodavstva (CD)

1977 – SAD: Film Povratak ratnika. Holivu pozitivno slika osobe sa invaliditetom koje žive samostalan život (IL)

1977 – SAD: Konferencija u Bijeloj Kući o osobama sa invaliditetom uključila predstavnike svih država, nakon čega je napravljen prvi Akcioni plan Bijele Kuće sa jednakim učešćem osoba sa invaliditetom (CD)

1977 – SAD: Druga nacionalna konferencija o samostalnom životu u Hjustonu (IL)

1977– Internacionalno: usvojena Deklaracija o pravima na Svjetskom kongresu osoba oštećenog vida i sluha (DR)

1977 – Holandija: osnovana Asocijacija od 30 grupa osoba sa invaliditetom (CD)

1977 – Velika Britanija: samozastupnička grupa “Gang of Five” inicirala pokret za oslobađanje osoba sa invaliditetom iz institucija

1977 – SAD: vodeći zastupnici prava osoba sa invaliditetom iznjedrili definiciju “samostalni život” (IL)

1978 – SAD: federalna vlada obećala finansiranje Centara za samostalni život (IL)
1978 – Škotska: prvi Nacionalni Forum za osobe sa invaliditetom (CD)
1978 – Japan: započinje radikalni pokret za samozastupništvo (IL)
1978 – Švajcarska: Prva konferencija grupa za samopomoć u rehabilitaciji (IL)
1978 – organizacija ADAPT počinje demonstracije i zastupanje za pristupačan javni prijevoz
1978 – Sovjetski Savez: “invalidi disidenti” (Kiselev, Fefelo, Husainov, Muraktanov) osnovali "Komitet za prava osoba sa invaliditetom u SSSR" tražeći zvaničan status od organizacije Helsinki Human Rights Watch (CD)
1978/79 – SAD: širom zemlje održano pet konferencija o upoznavanju sa konceptom samostalnog života i obezbjeđivanju smjernica za osnivanje Centara za samostalni život (IL)
1979 – Internacionalno: UN Savjetodavni Komitet za Medjunarodnu godinu osoba sa invaliditetom na temu “Puno učešće i jednakost” čime se apeluje na hitnost samoorganizovanja organizacija osoba sa invaliditetom (IL; CD; DR)
1980 – Brazil: Nacionalni sastanak o entitetu osoba sa invaliditetom (CD)
1980–81 – Kanada: osnovan prvi kanadski Centar za samostalni život u Vinipegu i Ontariu (IL)
1980–81 – Nikaragva: osnovana prva organizacija osoba sa invaliditetom koja je obezbjeđivala servise za samostalni život i rukovodila zastupničkim radom (IL)
1981 – Južna Afrika: u Sovetu osnovana organizacija za samopomoć paraplegičarima (IL)
1981 – Velika Britanija: osnovan Britanski Savjet organizacija osoba sa invaliditetom, organizacija koja okuplja osobe sa svim tipovima invaliditeta (cross-disability) (CD)
1981 – Jamajka: osnovano Udruženje za osobe sa kombinovanim invaliditetom (CD)
1981 – Internacionalno: UN Medjunarodna godina osoba sa invaliditetom; osobe sa invaliditetom su uključene u UN Rezoluciju o ljudskim pravima (CD; DR; IL)
1981 – SAD: osnovana organizacija Mobility International USA (MIUSA) čiji zadatak je razmjena medju osobama sa invaliditetom (CD)
1981 – Brazil: održan Prvi Kongres o osnivanju organizacija koje okupljaju osobe sa različitim tipovima invaliditeta (CD)
1981 – Internacionalno: Osnovana Svjetska organizacija invalida - Disabled Peoples' International (DPI) (CD)
1981 – Japan i SAD: japanski studenti sa invaliditetom počinju da studiraju pri američkim Centrima za samostalni život (IL)
1981 –SAD/Meksiko: počeo prvi projekat o rehabilitaciju u lokalnoj zajednici kojeg su vodile same osobe sa invaliditetom (IL)
1981 – Zapadna Samoa: Osnovano Nacionalno društvo za osobe sa invaliditetom (CD)
1981 – Pakistan: osnovan Nacionalni savet za rehabilitaciju osoba sa invaliditetom (SR)
1981 – Kina: osnovano Udruženje za sport osoba sa invaliditetom (SC)
1981 – Jordan: osnovana Federacija za sport osoba sa invaliditetom (SC)
1981 – Sveta Lucija: osnovan Nacionalni Savet za osobe sa invaliditetom (CD)
1981 – Norveška: emisija Telethon je prikupila sredstva koje su omogućile norveškim organizacijama osoba sa invaliditetom da započnu projekte u zemljama u razvoju (IL)
1981 – Švedska: organizacija International Aid Foundation, koju čini 14 švedskih organizacija osoba sa invaliditetom pokrenula je pomoć organizacijama osoba sa invaliditetom u zemljama u razvoju (IL)
1981 – Madjarska: osnovana Nacionalna Federacija osoba sa invaliditetom (MEOSZ)
1981 – Nemačka: Koalicija za prava osoba sa invaliditetom inscenirala je komični tribunal, sudeći državi za zloupotrebu i segregaciju osoba sa invaliditetom
1981 – Zimbabve: osnovan Nacionalni Savjet osoba sa invaliditetom
1981 – Singapur: osnivanje ogranka Disabled Peoples' International (DPI)

1982 – Japan: Seminar na temu samostalnog života formalno uveo taj pojam u Japan (IL)

1982 – Nepal: Odobren “Akt o zaštiti i sigurnosti osoba sa invaliditetom”

1982 – Filipini: prezentovan “Zakon o pristupačnosti”

1982 – Internacionalno: Generalna Skupština UN proglasila 1983–92 Dekadom UN posvećena osobama sa invaliditetom (IL; CD; DR)

1982 – Internacionalno: osmi Svjetski Kongres Medjunarodne lige društava za osobe sa mentalnim oštećenjem (sada Inclusion International) održan u Najrobiju (SD)

1982 – SAD: osnovan Nacionalni Savjet o samostalnom životu (NCIL) (IL)

1982 – Njemačka: prva Evropska Konferencija o samostalnom životu održana u Minhenu (IL)

1982 – Njemačka: osnovana Organizacija za promociju integracije osoba sa invaliditetom

1982 – Kosta Rika: Kongres o pravima osoba sa invaliditetom (DR)

1982 – Novi Zeland: Skupština osoba sa invaliditetom (CD)

1983 – Južna Afrika: osobe sa invaliditetom iz Južne Afrike osnovale nacionalnu, nerasnu, demokratsku organizaciju povezanu sa borbom za anti-aparthejd

1983 – SAD: osnovan Svjetski Institut za invalidnost (IL)

1983 – Tajland: osnivanje Savjeta za osobe sa invaliditetom Tajlanda (DPI-Thailand)

1983 – Japan: stručnjaci za samostalni život iz Amerike organizovali trening seminar u šest gradova

1983 – Filipini: Nacionalni Kongres osoba sa invaliditetom (CD)

1983 – Zambija: sastanak radi uspostavljanja zajedničkog sekretarijata kojeg je organizovala zambijska organizacije osoba sa fizičkim i senzornim invaliditetom (CD)

1983 – Francuska: Savjet ministara usvojio akcioni plan ističući pristup i integraciju (IL)

1983 – Velika Britanija: Prvi Centar za samostalni život osnovan u Hempšajru, Derbišajr (IL)

1983 – Tajland: osnovano Nacionalno udruženje osoba oštećenog sluha i Udruženje osoba sa fizičkim invaliditetom (SD)

1983 – Evropa: Prva skandinavski Konferencija o samostalnom životu (IL)

1983 – Brazil: osnivanje Nacionalne Federacije osoba sa invaliditetom (CD)

1983 – Brazil: osnivanje ostalih nacionalnih organizacija osoba sa invaliditetom po osnovu invalidnosti (SD)

1983 – Kanada: Akt o ljudskim pravima proširen tako da uključuje i zabranu diskriminacije po osnovu invalidnosti (DR)

1983 – Internacionalno: UN uspostavlja 3. decembar kao Medjunarodni dan osoba sa invaliditetom (DR)

1984 – Fidži: osnovano Udruženje osoba sa invaliditetom Fidžija (CD)

1984 – Kina: osnovan kineski Fond za zaštitu osoba sa invaliditetom (preteča Federacije osoba sa invaliditetom Kine) (CD)

1984 – SAD: prva nacionalna Konferencija o ruralnom samostalnom životu (IL)

1984 – Koreja: Protest–samoubistvo korisnika kolica je isprovocirao invalidsku populaciju (CD)

1984 – Estonia: uspostavljena formacija invalidskih sportskih klubova (SC)

1984 – Švedska: osnovana štokholmska Kooperativa za samostalan život (IL)

1984 – Internacionalno: osnovana Svjetska Unija osoba oštećenog vida ujedinjenjem Medjunarodne Federacije i Svjetskog Savjeta za zaštitu osoba oštećenog vida (SD)

1984 – Južna Afrika: u septembru osnovana organizacija Osoba sa invaliditetom Južne Afrike u Durbanu, kao dio borbe za oslobodjenje od aparthejda (CD)

1984 – Internacionalno: Konferencija o građanskim pravima osoba sa mentalnim oboljenjima (SD)

1985 – Kanada: osnovano pet centara za samostalni život u Kanadi (IL)

1985 – Oman: sportski klubovi osoba sa invaliditetom osnivaju se preko Ministarstva za socijalna pitanja (SC)

1985 – Kanada: Osnovano Nacionalno udruženje Centara za samostalni život (IL)

1985 – Australija: australijska Deklaracija o pravima revidirana i uključen je pojam invalidnosti (DR)

1986 – Sri Lanka: formirana Konfederacija Organizacija osoba sa invaliditetom (CD)

1986 – Nikaragva: invalidi aktivisti osnovali Centar za promociju integrativne rehabilitacije

1986 – Internacionalno: osnovano Društvo za akciju na polju invaliditeta I razvoja (IL)

1986 – Japan: osnovan prvi Centar za samostalni život u Tokiju; Wakakoma (dnevni centar za osobe sa invaliditetom kojeg vode osobe sa invaliditetom) pored Tokija (IL)

1986 – Japan: osnovan DPI za Japan (CD)

1986 – Afrika: osnovana južnoafrička Federacija osoba sa invaliditetom

1986 – Oman: po prvi put osoba sa invaliditetom je učestvovala u Nacionalnom Komitetu za osobe sa invaliditetom (vladin politički komitet) (CD)

1986 – SAD: *Ka samostalnosti*, objavljeno preko Nacionalnog Saveta za osobe sa invaliditetom, preporučujući izradu Akta o Amerikancima sa invaliditetom (DR)

1986 – Južna Afrika: Osnivanje južnoafričke Federacije osoba sa invaliditetom u Durbanu, sa predstavnicima Zimbabvea, Južne Afrike, Zambije, Namibije, Lesotoa i Bocvane (CD)

1987 – Uganda: osnovana Nacionalna Unija osoba sa invaliditetom (CD)

1987 – Internacionalno: organizovana Grupa za samopomoć u okviru Svjetskog Kongresa o mentalnom zdravlju (IL)

1987 – Belgija: osnovana Organizacija za samostalni život Flandrije (IL)

1987 – Finska: usvojeno zakonodavni akt o servisu personalnih asistenata (IL)

1987 – Internacionalno: Svjetska Federacija osoba oštećenog sluha izabrala predsjednika i generalnog sekretara – osobe oštećenog sluha (SD)

1987 – Koreja: preko 500 invalida aktivista protestovalo protiv nepristupačnosti

1987 – Estonia: sportske igre za osobe sa invaliditetom (SC)

1987 – Indonezija: osnovano Udruženje osoba sa invaliditetom

1987 – Liban: preko 100 Libanaca sa invaliditetom marširalo za mir u ratom razorenom Bejrutu i širom zemlje

1987 – Liban: mirovni marš nekoliko hiljada osoba sa invaliditetom i njihovih prijatelja od severa na jug zemlje, u organizaciji ratnih invalida

1988 – Francuska: održan prvi seminar o samostalnom životu (IL)

1988 – Nemačka: osnovan Centar za samostalni život (IL)

1988 – Belorusija: male grupe osoba sa invaliditetom se organizuju u lokalnim zajednicama (CD)

1988 – Poljska: osnovana fondacija ‘‘Bez barijera’’ (CD)

1988 – Kanada: uspostavljeno partnerstvo između federalne vlasti i asocijacije Centara za samostalni život (IL)

1988 – Belgija: osnovana Fondacija za samostalni život Flandrije (IL)

1988 – Sovjetski Savez: osnovano Sverusko društvo osoba sa invaliditetom (CD)

1988 – SAD: nakon protestnog marša na ulicama Vašingtona izabran prvi predsjednik oštećenog sluha na Univerzitetu Gallaudet

1988 – Vijetnam: organizacija osoba sa invaliditetom ‘‘Svetla budućnost’’ obezbjeđuje podršku svojim članovima (peer support) (IL)

1988 – Koreja: Paraolimpijske igre, istovremeno sa seulskom Olimpijadom, praćene protestom koreanskih invalida zbog nedostatka odgovarajućeg smještaja i pristupačnosti u Koreji (SC)

1988 – Estonia: osnivanje organizacije za osobe sa oštećenim kretanjem (SD)

1988 – Kina: osnovana Federacija osoba sa invaliditetom (CD)

1988 – Evropa: Evropski Kongres grupe za samopomoć kod epilepsije (SD)
1988 – Sovjetski Savez: Federaciju za fizičku kulturu osoba sa invaliditetom osnovala državna Komisija za sport (SC)
1988 – Sovjetski Savez: nastanak pokreta za osobe sa fizičkim invaliditetom i osnivanje Sveruskog društva za osobe sa invaliditetom (CD)
1988 – Sovjetski Savez: nakon pritiska vlasti priznale sveujedinjeno Društvo osoba sa invaliditetom, formalizovano na svojoj prvoj konferenciji u Moskvi (CD, DR)
1989 – Evropa: osobe sa invaliditetom iz 12 zemalja srele se u Evropskom Parlamentu, sa fokusom za servisu personalnih asistenata (IL)
1989 – Brazil: osnovan Centar za samostalni život u Rio de Žaneiru (IL)
1989 – Zimbabve: nakon UN Konferencije o ženama u Najrobiju, žene sa invaliditetom počinju da se organizuju u jake nacionalne pokrete za žene sa invaliditetom (CD)
1989 – Češka Republika: osnovana prva organizacija za samostalni život (IL)
1989 – Mađarska: osnovan Nacionalni konsultativni savjet o invalidnosti kojeg su činili pet vodećih organizacija osoba sa invaliditetom, ministri vlade i nevladine organizacije
1989 – Estonia: osnovana sveestonska organizacija osoba sa invaliditetom (CD)
1989 – Velika Britanija: osnovano 12 Centara za samostalni život i 90 šema podrške kroz personalnu asistenciju (IL)
1989 – Singapur: usvajanje “Kodeksa o pristupačnosti”¹⁷⁹
1989 – Koreja usvojila “Zakon o zaštiti osoba sa invaliditetom”
1990 – Internacionalno: DPI osniva Komitet za samostalni život (IL)
1990 – Evropa: formirana Evropska mreža za samostalan život - ENIL (IL)
1990s – Koreja: osnivaju se organizacije za samopomoć
1990 – Austrija: osnovan bečki Centar za samoodredjeni život (BICEPS) (IL)
1990 – Nemačka: osnovan Institut za samoodredjeni život (IL)
1990 – Filipini: KAMPI – Federacija od 231 organizacije osoba sa invaliditetom održala II Kongres osoba sa invaliditetom (CD)
1990 – Japan: osnovan azijski Institut za invalidnost koji promoviše samostalnost osoba sa invaliditetom u regionu
1990 – Filipini: u julu osnovana Federacija osoba sa invaliditetom (DPI-Filipini)
1990 – Tajland/Filipini: američka asocijacija za brigu o ljudima pozvala predstavnike DPI-Filipina i DPI-Tajlanda na studijski program o samostalnom životu u Hjustonu i Sent Luisu
1990 – Kina: u decembru usvojen “Zakon o zaštiti osoba sa invaliditetom u Narodnoj Republici Kini”
1990 – Koreja: usvojen Zakon o zapošljavanju osoba sa invaliditetom
1990–1995 – Nemačka: osnovan Institut za obrazovanje i istraživanje samostalnog života osoba sa invaliditetom, koji omogućava izvođenje seminara, sastanaka, kongresa i štampanje publikacija za osobe sa invaliditetom (IL)
1990 – Republika Češka: osnovana grupa TITAN, sa fokusom za samoopredjeljenje i ekonomsku samostalnost osoba sa invaliditetom (IL)
1990 – SAD: usvojen Akt o Amerikancima sa invaliditetom (ADA) (DR)
1990 – Rumunija: osnovana rumunska Organizacija osoba sa invaliditetom (CD)
1990 – Tajland: usvojen Akt o sigurnosti i rehabilitaciji osoba sa invaliditetom
1991 – osnovan Savjet Centara za samostalni život u Japanu (IL)
1991 – Oman: osnovana Organizacija za djecu sa invaliditetom (cross-disability organizacija) (CD)
1991 – Holandija: organizovana mreža za samostalan život (IL)
1991 – Norveška: osnovana kooperativa personalne asistencije (IL)
1991 – Malezija: amandman na Zakon o gradnji bez barijera
1991 – Tajland/Filipini: švedska organizacija za brigu o ljudima pozvala predstavnike DPI-Filipina i DPI-Tajlanda u studijsku posetu o samostalnom životu

1992 – počela Azijsko/Pacifička Dekada osoba sa invaliditetom koja je usvojena na Generalnoj skupštini UN-ESCAP (CD)

1992 – Irska: osnovan prvi Centar za samostalni život u Dublinu (IL)

1992 – Irska: irska vlada omogućila plaćanje servisa personalnih asistenata kroz šemu zapošljavanja u lokalnoj zajednici (IL)

1992 – Japan: prvi studijski program o samostalnom životu koju je organizovala katolička organizacija osoba sa invaliditetom i od tada se održava jednom godišnje

1992 – Kina: radionica o pokretu za samostalni život je po prvi put uključena u Generalnu Skupštinu DPI azijsko/pacifičkog regiona

1992 – Japan: počinje sponzorisanje studijskih programa o samostalnom životu za Filipine i Tajland

1992 – Filipini: usvojena Magna Carta Legislation koja podržava pristup samostalnom životu (IL)

1992 – Nikaragva: osnovana Federacija osoba sa invaliditetom (CD)

1992 – Francuska: osnovana Organizacija osoba sa invaliditetom (CD)

1993 – UN usvojile Standardna pravila o izjednačavanju mogućnosti za osobe sa invaliditetom

1994 – Švedska: usvojeno zakonodavstvo o personalnoj asistenciji (IL)

1994 – Vijetnam: Iako formalno nepriznate od strane vlade, osnivaju se organizacije osoba sa invaliditetom (CD)

1994 – Vijetnam: Vlada prvo priznaje Udruženje osoba sa oštećenim vidom (SD)

1994 – Filipini: prva azijsko/pacifička radionica o samostalnom životu

1994 – Norveška: servis PA uključen u vladin akcioni plan (IL)

1994 – Irska: vlada obezbedila fondove za servis PA (IL)

1994 – Koreja: prva organizacija žena sa invaliditetom (CD)

1994 – Meksiko: osnovan prvi Centar za samostalni život u Oaxaci (IL)

1994 – Zelenortska ostrva: osnovana Organizacija osoba sa invaliditetom (CD)

1994 – Kambodza: osnivanje Nacionalne organizacije za samopomoc, Nacionalnog Centra za zapošljavanje i ekonomiju, Organizacije za osobe sa invaliditetom, Savjeta za akciju i Nacionalnog centra za osobe sa invaliditetom (CD; IL)

1994 – Malezija: osobe sa invaliditetom demonstriraju i zahtjevaju pristupačan prijevoz u Kuala Lumpuru

1995 – Rusija: usvojen Zakon o socijalnoj zaštiti osoba sa invaliditetom (DR)

1995 – Koreja: učešće jedne Korejanke na 4. Forumu žena sa invaliditetom u Pekingu je uticao da se žene u Koreji organizuju i pokrenu važna pitanja (CD)

1995 – Indija: usvojen Akt o osobama sa invaliditetom koji garantuje jednake mogućnosti, zaštitu prava i puno učešće

1995 – Kuba: međunarodna Konferencija o invalidskim pravima održana u Havani u organizaciji Nacionalnog udruženja osoba sa invaliditetom (DR)

1995 – Liban: Prva arapska regionalna konferencija o samostalnom životu (10 zemalja učesnica) (IL)

1995 – Holandija: Univerzitet iz Utrehta radio istraživanje samostalnog života kao primarni cilj u finansiranju servisa PA (IL)

1995 – Estonia: medicinsko udruženje promoviše samostalni život (IL)

1995 – Jugoslavija: osnovan Centar za samostalni život invalida u Beogradu

1995 – Uganda: revizija Ustava koji kaže da pet članova Parlamenta moraju biti osobe sa invaliditetom (DR)

1995 – Indija: usvajanje prvog sveobuhvatnog zakonodavstva zasnovanog na pravima, "Akt os osobama sa invaliditetom" (DR)

1995 – Gruzija: osnivanje Unije osoba sa invaliditetom i podrške za veterane u Tbilisiju sa 500 članova (CD)

1995 – Velika Britanija: u decembru stupio na snagu Akt protiv diskriminacije po osnovu invalidnosti (DR)

1996 – Vijetnam: organizacija “Svjetla budućnost” obezbjedila treninge engleskog, kompjutera, razvoja, zastupničkog rada radi osnaživanja osoba sa invaliditetom (IL)

1996 – Sri Lanka: usvojen Zakon o zaštiti prava osoba sa invaliditetom

1996 – u cirihu osnovan prvi Centar za samostalni život (IL)

1996 – Velika Britanija: usvojen Akt o direktnom plaćanju (IL)

1996 – Rusija: u Novosibirsku osnovan prvi ruski Centar za samostalni život (IL)

1996 – osnovan Irski Savjet za osobe sa invaliditetom (CD)

1996 – Zimbabve: vlada imenovala osobe sa invaliditetom kao komesare za sport (SC)

1996 – Kosta Rika: usvajanje Akta o jednakim mogućnostima za osobe sa invaliditetom

1996 – Tajland: Narong Patibatsarakich predstavljao DPI-Tajland imenovan za senatora

1996 – Indonezija: usvojen Zakon o osobama sa invaliditetom

1996 – Indija: održane demonstracije kojima se zahtjevaju promjene zakonodavstva i redistribuciju budžeta

1996 – Uganda: pet članova Parlamenta sa invaliditetom izabrano a jedan imenovan kao državni ministar za stare i osobe sa invaliditetom (DR)

1997 – Koreja: usvojeno zakonodavstvo o pristupačnosti

1997 – Belgija: flamanska vlada započinje eksperimentalni program PA (IL)

1997 – Estonia: osnovan Centar za samostalni život u Talinu (IL)

1997 – Velika Britanija: osnovan Nacionalni Centar za samostalni život (IL)

1997 – Belgija: otvoren prvi Centar za samostalni život i proban prvi eksperiment sa budžetom za PA (IL)

1997 – otvoren flamanski Centar za samostalni život (IL)

1997 – Rusija: Perspektiva osnovana kao organizacija za samostalni život u Moskvi, nakon tri godine koliko je bila ruska kancelarije Svjetskog instituta za invalidnost (IL, CD)

1997/98 – Brazil: osnovan Nacionalni Savjet Centara za samostalni život (IL)

1998 – Švajcarska: otvoren drugi Centar za samostalni život u Bernu (IL)

1998 – Švedska: osnovano Nacionalno Udruženje za samostalni život (IL)

1998 – Koreja: prvi korejsko/japanski seminar o samostalnom životu (IL)

1998 – Koreja: korejski Zdravstveni centar razvio servis program za žene sa invaliditetom (IL)

1998 – Oman: otvoreno Al Noor udruženje za osobe oštećenog vida, kao prva organizacija po osnovu invalidnosti (SD)

1998 – Egipat: osnovana Organizacija osoba sa invaliditetom u Kairu (CD)

1998 – Madjarska: usvojen Zakon o pravima i jednakim mogućnostima osoba sa invaliditetom (DR)

1998 – Arapski region: u Egiptu osnovana Arapska organizacija osoba sa invaliditetom iz 14 zemalja (CD)

1998 – Gruzija: osnovana gruzijska Medjunarodna ženska organizacija (CD)

1999 – Švajcarska se priključila mreži ENIL (IL)

1999 – Ireska: eksplozija novih Centara za samostalni život (Dablin, Kork, Kery, Lois, Brej, Tulamore); Centri se otvaraju skoro svake nedelje (IL)

1999 – Vijetnam: Nacionalni zakon o invalidnosti štiti ljudska prava osoba sa invaliditetom i zahteva određeni broj radnih mesta i inkluzivno obrazovanje (DR; SR)

1999 – Koreja: otvoren cross-disability Institut za samostalni život (IL)

1999 – Tajland: u demonstracijama za pristupačan transport u Bangkoku učestvovalo preko 450 osoba sa različitim tipovima invalidnosti

1999 – SAD: Vrhovni sud podržao zahtev za mesto sa najvišim stepenom integracije (IL)

1999 – Zimbabve: vlada imenovala osobu sa invaliditetom za Ministra obrazovanja osoba sa invaliditetom (DR)

1999 – Vijetnam: u gradjevinske regulative uneseni zahtevi za pristupačnost (IL)

1999 – Francuska: demonstracije za povećanje sredstava za PA I tehničku opremu uz učešće 23, 000 osoba sa invaliditetom i njihovih saradnika

1999 – Tajland: prvi seminar o samostalnom životu (IL)

1999 – Malezija: prvi seminar o samostalnom životu u organizaciji zastupnika samostalnog života i podršku azijskog Instituta za invalidnost

1999 – Jamajka: nacionalna politika za osobe sa invaliditetom predložena na usvajanje Kabinetu vlade (CD)

1999 – Francuska: počinju treninzi za podršku medju invalidima (IL)

1999 – SAD: održana prva međunarodna konferencija o samostalnom životu u Vašingtonu D.C.

1999 – Peru: u januaru stupio na snagu "Opšti Zakon o osobama sa invaliditetom", uz odgovarajuće telo koje prati njegovu primenu: Nacionalni Savet za integraciju osoba sa invaliditetom (DR)

1999 – Internacionalno: Globalne perspektive o samostalnom životu za slijedeći milenijum: Međunarodna konferencija o samostalnom životu okupila 125 lidera iz 50 zemalja u Vašingtonu D.C. u septembru – usvojena deklaracija o principima

1999 – Internacionalno: u septembru Rehabilitation International usvojio Povelju za treći milenijum, tražeći UN Konvenciju o pravima osoba sa invaliditetom i usvajanje standarda za pristupačnost u projektima razvoja podrške (DR)

2000 – Novi Zeland: Parlament najavio veliku reviziju Standarda za pristupačnost

2000 – Južna Afrika: u februaru Parlament usvojio "Promociju jednakosti i prevenciju diskriminacije 2000," uključujući i diskriminaciju po osnovu invalidnosti

2000 – Novi Zeland: vladini zvaničnici prvi put priznali i usvojili novozelandski gestovni govor predložen u Deklaraciji o mentalnom zdravlju

2000 – Internacionalno: u martu je pet međunarodnih organizacija osoba sa invaliditetom u Pekingu usvojilo Deklaraciju kojom se traži UN Konvencija o pravima

2000 – Velika Britanija: Komisija za prava osoba sa invaliditetom počinje u martu nadgledanje primjene Akta o diskriminaciji po osnovu invalidnosti; većina imenovanih Komesara su bili osobe sa invaliditetom

2000 – Liban: u maju je Parlament usvojio sveobuhvatni "Zakon o osobama sa invaliditetom," kojeg je podržalo Nacionalno udruženje za prava osoba sa invaliditetom

2000 – SAD: deseta godišnjica Akta o Amerikancima sa invaliditetom obilježena prikazivanjem istorije invalidskog pokreta u Smitsonijanskom Nacionalnom muzeju američke istorije

2000 – Niger: nekoliko stotina osoba sa invaliditetom demonstriralo u Niameju, pominjući prekršena obećanja političara o podršci nacionalnom danu osoba sa invaliditetom

2000 – Liban: žene sa invaliditetom učestvovala u velikom maršu u Bejrutu da bi protestovale protiv seksualne diskriminacije i nasilja nad ženama

2000 – Norveška: Lars Oedegaard, generalni sekretar Nacionalne organizacije osoba sa invaliditetom postaje prvi parlamentarac koji koristi kolica

2000 – Japan: u odgovoru na zastupnički rad, vlada pregledala i modifikovala 63 zakona koji su onemogućavali osobama sa invaliditetom pristup medicinskim i srodnim profesijama

2000 – Kosovo: u oktobru građani sa invaliditetom učestvovali u inicijativama za pristupačne izbore pod koordinacijom nevladine invalidske organizacije Handikos i uz podršku Međunarodne fondacije za izborne sisteme

2000 – Japan: u novembru, Parlament usvojio "Zakon koji promoviše pristupačan javni transport za stare i osobe sa invaliditetom"

2000 – El Salvador: u decembru usvojen zakon kojim se zahtjeva zapošljavanje jedne osobe sa invaliditetom na svakih 25 radnika

2000 – Gana: 77 osoba sa invaliditetom obučavano za posmatrače u predsedničkim i parlamentarnim izborima

2001 – Evropska Unija: u februaru usvojena direktiva kojom se zahtjeva da svi poslovi u EU budu potpuno pristupačni

2001 – Norveška: na lobiranje Nacionalnog Savjeta za osobe sa invaliditetom, Parlament modifikovao Zakon o radu koji zabranjuje diskriminaciju po osnovu invaliditeta na tržištu rada i predviđa odgovarajuće sankcije

2001 – Bangladeš: u aprilu je Parlament usvojio prvo značajno invalidsko zakonodavstvo, kako su to preporučile organizacije osoba sa invaliditetom

2001 – Uganda: u maju je premijer najavio finansijsku podršku mikro-projektima osoba sa invaliditetom, kao odgovor zahtevima Nacionalne organizacije osoba sa fizičkim invaliditetom

2001 – SAD: u junu je postignut dogovor sa Sekcijom 508 akta o rehabilitaciji i postao obavezujući u federalnoj vladi, zahtjevajući pristup informacijama, počev od kioska u parkovima do vebsajtova

2001 – Japan: broj centara za samostalan život došao do broja od 100, 15 godina nakon osnivanja prvog u Hachioji Sitiju u Tokiju

2001 – Tajland: u novembru oko 500 invalida aktivista demonstriralo protiv diskriminaciju u zapošljavanju, ispred zgrade Vlade u Bangkoku

2001 – Kosta Rika: u decembru osnovan Forum za ljudska prava osoba sa invaliditetom

2002 – Mađarska: zastupnici za prava osoba sa invaliditetom otvorili kancelariju u Budimpešti radi obezbjeđivanja jednakosti i pristupu treninzima širom Centralne Evrope

2002 – Srbija: Centar za samostalni život održao preko 30 radionica u 20 gradova Srbije za oko 250 učesnika na teme pristupi invalidnosti, filozofija samostalnog života, podizanje svijesti, međunarodni dokumenti o invalidnosti

2002 – SAD: osnovan Elektronski Muzej invalidnosti

2002 – Njemačka: u februaru je Parlament usvojio Zakon o jednakim pravima za osobe sa invaliditetom

2002 – SAD: Svjetski Institut za invalidnost pomogao osnivanje prvog nacionalnog Centra za tehničku podršku za latinoamerikance

2002 – Peru: u aprilu je Nacionalna Konfederacija osoba sa invaliditetom organizovala uspešan protest tražeći od vlade reorganizaciju odjeljenja koje prati pitanja invalidnosti

2002 – Španija: usvojen Zakon o pristupačnosti javnih vebsajtova i njihovih sadržaja

2002 – Kavkaz: u maju su vodeće organizacije osoba sa invaliditetom osnovale Mrežu za zaštitu prava osoba sa invaliditetom, koju čini 30 predstavnika iz 11 regiona

2002 – Japan: obezbjeđeno nekoliko osmomjesečnih školarina za studije o samostalnom životu za studente sa invaliditetom iz Mongolije, Južne Koreje, Indonezije, Sri Lanke, Filipina, Malezije, Pakistana i Kine

2002 – Mozambik: desetogodišnjica prakse rehabilitacije u lokalnoj zajednici, nakon čega je usvojen princip samostalnog života i organizacije osoba sa invaliditetom su prihvaćene kao dio civilnog društva

2002 – Filipini: Predsednik Gloria Arroya proglasila je 2003-2012 filipinskom Dekadom osoba sa invaliditetom i zatražila nacionalni plan akcije

2002 – Avganistan: grupe isobar sa invaliditetom protestovale u Kabulu za povećanje socijalnih beneficija

2002 – Gvatemala: Cenzus za 2002 je uključio komponentu invalidnosti nakon pritiska Nacionalnog Saveta za osobe sa invaliditetom

2002 – Argentina: u decembru je Kongres potvrdio donošenje Zakona o pristupačnosti kao odgovor na pritisak Rumbos Fondacije i Mreže za invalidska prava

2002 – Hispano-Amerika: u decembru formirana Mreža organizacija osoba sa invaliditetom i njihovih porodica za hispanoameričko područje u Karakasu, Venecuela; prisustvovalo 100 predstavnika iz 15 zemalja

2002 – Bangkok, Tajland: osnovan Azijsko/pacifički razvojni centar za osobe sa invaliditetom

2003 – Kosta Rika: nakon martovskog protesta preko 1000 osoba sa invaliditetom, uz parolu "Demokratija je nemoguća bez pristupačnosti" vlada počela pregovore da se pristupačnost uključi u obrazovanje i trening

2003 – Srbija: Centar za samostalni život najavio pilot projekat servisa personalnih asistenata

2003 – Indija: Grupa za prava se obratila sudu zbog neprimjenjivanja Akta o osobama sa invaliditetom

2003 – Togo: Federacija organizacija sa invaliditetom najavila projekat "Prava osoba sa invaliditetom u Togu"

2003 – Siera Leone: osnovani Unija i pokret za osobe sa invaliditetom

2003 – Velika Britanija: u aprilu direktno plaćanje postalo obavezno u Engleskoj (od juna 1999 obavezno u Škotskoj)

2003 – Internacionalno: na Evropskom Kongresu o samostalnom životu 400 učesnika usvojilo Deklaraciju o "Promociji samostalnog života i kraju diskriminacije po osnovu invalidnosti na Tenerifama

2003 – Uganda: preko 280 studenata sa invaliditetom se upisalo na Univerzitet Makerere, očekujući da u budućnosti oni budu grupa za rad na pravima osoba sa invaliditetom

2003 – Kuba: održana Međunarodna Konferencija o pravima osoba sa invaliditetom od 6-11 maja u Havani, uz podršku Nacionalnog Saveta za brigu o osobama sa invaliditetom I u prisustvu predstavnika iz 12 zemalja

2003 – Meksiko: vlada usvojila sveobuhvatno zakonodavstvo priznajući prava osoba sa invaliditetom na obrazovanje, gestovni govor i javne servise

2003 – Španija: španski građani sa invaliditetom protestovali protiv nepristupačnih glasačkih mjesta

2003 – Centralna Evropa: "Kreveti kavezi" protesti u Češkoj, Madjarskoj, Slovačkoj i Sloveniji

2003 – Globalno: UN najavile novi Veb sajt u kontekstu pristupu pravima osoba sa invaliditetom